

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het „Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2002/96/EG betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur”

(COM(2003) 219 def. — 2003/0084(COD))

(2003/C 234/20)

Overeenkomstig artikel 175 van het EG-Verdrag, heeft de Raad op 13 mei 2003 besloten het Europees Economisch en Sociaal Comité te raadplegen over het voornoemde voorstel.

Op 13 mei 2003 heeft het bureau van het Europees Economisch en Sociaal Comité de gespecialiseerde afdeling „Landbouw, plattelandontwikkeling, milieu” met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden belast.

Gegeven de urgentie van de werkzaamheden heeft het EESC tijdens zijn 401e zitting op 16 en 17 juli 2003 (vergadering van 17 juli) mevrouw Cassina als algemeen rapporteur aangewezen en vervolgens onderhavig advies uitgebracht, dat met 65 stemmen vóór, bij 1 onthouding is goedgekeurd.

1. Inleiding en inhoud van het voorstel

1.1. Richtlijn 2002/96/EG betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA) heeft betrekking op de inzameling en milieuhygiënisch verantwoorde verwerking van AEEA, gaande van grote industriële machines via kleine huishoudelijke apparaten (wasmachines, koelkasten, broodroosters, haardrogers enz.) tot informatie- en communicatieapparatuur (pc's, printers, telefoons en mobiele telefoons). De rechtsgrondslag voor deze Richtlijn is artikel 175, lid 1 van het Verdrag. Op grond van het preventiebeginsel wordt er met de richtlijn naar gestreefd, de betreffende apparatuur en/of onderdelen daarvan op een voor het milieu veilige wijze te verwijderen of hergebruiken.

1.2. Op 29 april 2003 heeft de Commissie een wijziging op deze richtlijn voorgesteld ⁽¹⁾, die nog maar enkele maanden daarvoor door het Europees Parlement en de Raad was goedgekeurd ⁽²⁾. Dat de Commissie zo kort na de goedkeuring van de richtlijn al met een wijzigingsvoorstel komt, kan als volgt worden verklaard:

1.2.1. Bij de definitieve goedkeuring bleek dat een in eerste lezing goedgekeurde wijziging van artikel 9, de financiële verantwoordelijkheid voor elektrische en elektronische apparatuur (EEA) die aan andere gebruikers dan particuliere huishoudens is geleverd en die door hen is afgedankt of vervangen, uitsluitend bij de producenten neerlegde ⁽³⁾.

1.2.2. Aangezien tijdens de laatste fase van het besluitvormingsproces (in tweede lezing) geen wijzigingsvoorstel was ingediend, was het vanuit procedureel oogpunt onmogelijk om artikel 9 alsnog te veranderen.

1.2.3. Om tegemoet te komen aan de problemen met de toepassing van artikel 9 hebben het Europees Parlement, de Raad en de Commissie in een gemeenschappelijke verklaring ⁽⁴⁾ erkend dat het wenselijk is de richtlijn op dit punt zo spoedig mogelijk te wijzigen, in ieder geval voor de datum waarop de lidstaten de richtlijn in nationale wetgeving moeten hebben omgezet (13 augustus 2004).

1.3. De wijziging heeft uitsluitend betrekking op AEEA van andere gebruikers dan particuliere huishoudens.

1.3.1. In het voorstel tot wijziging van de Richtlijn wordt de financiële verantwoordelijkheid voor de inzameling, verwerking, recycling en verwijdering van AEEA die vóór 13 augustus 2005 op de markt is gebracht (historische voorraad) van de oorspronkelijke producenten overgedragen op de producenten van de nieuwe producten, bij de levering daarvan. De lidstaten kunnen als alternatief bepalen dat ook de gebruikers geheel of gedeeltelijk aansprakelijk zijn voor deze kosten.

1.3.2. Indien het oude product niet wordt vervangen door een nieuw product, zijn de gebruikers aansprakelijk voor de kosten.

2. Opmerkingen

2.1. Richtlijn 2002/96/EG is van groot belang omdat hiermee wordt beoogd om, in samenhang met een aanvulling op bestaande milieuvoorschriften, de risico's te beperken van producten die een steeds grotere rol spelen in het dagelijks leven van zowel particulieren als bedrijven. Ook mag niet uit

⁽¹⁾ COM(2003) 219 def.

⁽²⁾ PB L 37 van 13.3.2003, blz. 24; zie ook het advies PB C 116 van 20.4.2001.

⁽³⁾ In artikel 9 staat immers te lezen: „Voor AEEA die is ontstaan uit apparatuur die op de markt is gebracht vóór 13 augustus 2005 („historische voorraad”) worden de kosten door de producenten gedragen.”

⁽⁴⁾ In een bijlage bij de richtlijn.

het oog worden verloren dat, vóór de invoering van deze richtlijn, meer dan 90 % van de AEEA zonder voorafgaande verwerking (om het gevaar van verontreiniging te verminderen) werden gestort, verbrand of opnieuw in gebruik genomen. Het EESC dringt er derhalve op aan dat de prioritaire milieudoelstelling van de richtlijn tevens het fundamentele criterium moet zijn voor de beoordeling van de voorgestelde wijziging⁽¹⁾.

2.2. Die wijziging is redelijk, omdat hiermee wordt voorkomen dat de producenten van EEA alle kosten alleen moeten dragen, waardoor ondernemingen die hun marktaandeel over de jaren hebben zien slinken, in financiële moeilijkheden kunnen raken. Deze redelijkheid wordt echter ingegeven door de markt, en niet door milieuoverwegingen.

2.3. Inhoudelijk merkt het EESC op dat het feit dat de kosten geheel voor rekening van de gebruikers zouden komen indien een product niet wordt vervangen, een probleem kan vormen, bijvoorbeeld wanneer de niet-vervanging het gevolg is van een bedrijfsfaillissement of beëindiging van de productie door overmacht of wanneer de eigenaar zijn verplichtingen niet meer nakomt.

2.3.1. In het geval dat een productie of activiteiten door overmacht worden beëindigd en het onmogelijk is de kosten op de gebruiker te verhalen, zou het niet juist zijn de toch al in financiële moeilijkheden verkerende producent met extra kosten op te zadelen. Bovendien zou dit grote risico's voor het milieu inhouden, zolang er geen andere, net zo min duidelijk geïdentificeerde actoren zijn gevonden die de AEEA in kwestie uiteindelijk verwijderen. Het EESC is van mening dat dit een typisch geval is waarin de lidstaten verplicht zouden moeten worden om ervoor te zorgen dat die verwijdering op milieuvriendelijke wijze geschiedt.

2.4. Het EESC stelt vast dat de lidstaten de vrijheid wordt gelaten om te bepalen dat, in geval van vervanging, de

(1) Het EESC heeft zich over Richtlijn 2002/96/EG uitgesproken in een eerder advies (PB C 116 van 20.4.2001, blz. 38 tot en met 43), waarnaar hier wordt verwezen voor de opmerkingen en beoordeling.

gebruikers geheel of gedeeltelijk verantwoordelijk kunnen worden gesteld voor de financiering van de verwerking van AEEA, en wijst erop dat indien de nationale bepalingen op dit stuk sterk uiteenlopen, dit in sommige gevallen de concurrentie kan verstoren: zo kan een situatie ontstaan waarin een gebruiker in het ene land niets hoeft te betalen, terwijl hij in een ander land volledig aansprakelijk is!

2.5. Daarnaast hebben producenten en gebruikers de mogelijkheid om, onverminderd de bepalingen van de richtlijn, andere financieringsregelingen overeen te komen⁽²⁾. De richtlijn lijkt er dus op gericht om de mogelijkheid open te laten voor verschillende regelingen, waarmee de verantwoordelijke actoren kunnen worden aangewezen en hun mate van verantwoordelijkheid kan worden vastgesteld.

3. Conclusie

3.1. Op grond van bovenstaande opmerkingen is het EESC van mening dat het beter is niet te veel opties open te laten, en uitsluitend een methode te geven voor de gezamenlijke verantwoordelijkheid van producenten en gebruikers, waarbij het respectieve aandeel in de kosten kan variëren. Het EESC acht het billijker, doorzichtiger en meer „milieuhygiënisch verantwoord” dat met de wijziging alleen de medeverantwoordelijkheid van producent en gebruiker wordt vastgesteld — ook voor de historische voorraad — aangezien voor producten die na 13 augustus 2005 worden verkocht, de uitvoeringsmodaliteiten van deze gedeelde verantwoordelijkheid duidelijk zijn neergelegd in de verkoopcontracten, op het moment van de aankoop.

3.2. Het EESC dringt er bij de lidstaten op aan om bij de uitvoering van de richtlijn te kijken of de verantwoordelijkheden duidelijk zijn afgebakend en evenredig zijn verdeeld, omdat de milieudoelstellingen van de richtlijn veel gemakkelijker kunnen worden verwezenlijkt indien de medeverantwoordelijkheid goed is gedefinieerd en algemeen wordt aanvaard.

(2) Artikel 9, lid 2 van het voorstel tot wijziging.

Brussel, 17 juli 2003.

De voorzitter

van het Europees Economisch en Sociaal Comité

R. BRIESCH